

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 września 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że N. M. nie podlega od dnia 1 kwietnia 2014 roku ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, jako pracownik u płatnika składek (...) P. M.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wszczął postępowanie administracyjne w sprawie zgłoszenia N. M. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) P. M. z siedzibą w Ł.. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgromadzone w postępowaniu wyjaśniającym dokumenty oraz wyjaśnienia złożone przez płatnika składek i ubezpieczoną przemawiają za uznaniem, że stanowisko pracy N. M. utworzono jedynie w celu jej zatrudnienia, a umowa o pracę została zawarta nie dla wykonania pracy, ale z zamiarem uzyskiwania świadczeń z ubezpieczeń społecznych w razie choroby przysługujących osobie o statusie pracownika i przemawiają za uznaniem pozorności umowy.

/decyzja - k. 55-57 akt ZUS/

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą w dniu 15 października 2014 roku N. M. złożyła odwołanie, wnosząc o jej uchylenie i ustalenie, że jako pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu począwszy od dnia 1 kwietnia 2014 roku. W uzasadnieniu odnosząc się do zarzutu pozorności kwestionowanej umowy, motywowanego tym, iż wnioskodawczyni wcześniej nie pracowała, odwołująca podniosła, iż takie stanowisko organu rentowego należy uznać za nielogiczne. Wnioskodawczyni wskazała, iż jako osoba młoda może nie posiadać innego doświadczenia zawodowego niż wcześniejsze umowy zlecenia i w każdym przypadku podjęcia przez nią pracy, pierwsza praca nie będzie poprzedzona doświadczeniem zawodowym. Wnioskodawczyni argumentowała, że trudno od niej wymagać, aby jako osoba urodzona w roku 1992 miała jakieś szczególne wcześniejsze doświadczenie zawodowe. Nie można więc w jej ocenie uznać, że zawarcie pierwszej umowy o pracę ma być powodem do uznania umowy za zawartą dla pozorów. N. M. podniosła, iż wynagrodzenie w wysokości 2.200,00 złotych brutto za pracę w pełnym wymiarze czasu pracy nie jest wygórowane i nie wiadomo, z wynagrodzeniem, którego z pracowników zostało przez organ rentowy porównane, a w konsekwencji uznane za zbyt wysokie. Wnioskodawczyni wskazała, iż na rękę otrzymywała kwotę 1.599,00 zł, co stanowi połowę przeciętnej płacy, natomiast wynagrodzenie minimalne wynosi 1.680,00 zł brutto. Odwołująca argumentowała, że miała szeroki zakres obowiązków, wykonywała je sumiennie, a ustalone wynagrodzenie było adekwatnie do zadań. N. M. wyjaśniła, iż wykonywała swoją pracę w biurze u pracodawcy, gdzie miała swoje miejsce pracy i w określonych przez pracodawcę godzinach wykonywała obowiązki. Obsługiwała klientów, odbierała przesyłki od kierowców, kwitowała odbiór towarów i podpisywała przyjmowane faktury. Z osobami tymi kontaktowała się zarówno telefonicznie, jak i bezpośrednio, widziały ją w biurze oraz przy wykonywaniu czynności, o czym mogą zaświadczyć. Odwołująca podniosła, iż pracodawca ma prawo dobierać sobie pracowników wtedy, kiedy uzna to za stosowne. Wskazała, że została zatrudniona z ogłoszenia, albowiem poszukiwano pracownika do biura, gdyż brakowało osób do pracy w warsztacie. Wcześniej pracownik obsługujący klientów w warsztacie mógł w wolnej chwili zajmować się pracami biurowymi, ale kiedy zaczął się sezon na wymianę opon i serwis samochodów po zimie, brakowało osób do pracy w warsztacie. Podniosła także, iż w trakcie jej nieobecności zatrudniono pracownika na zastępstwo.

/odwołanie - k. 2-7/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 13 listopada 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 11-12/

Na rozprawie w dniu 11 lutego 2015 roku wnioskodawczyni poparła odwołanie, zainteresowany nie zajął stanowiska w sprawie. Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/oświadczenia wnioskodawczyni, zainteresowanego i pełnomocnika ZUS: 00:01:06, 00:01:19, 00:01:37, 00:18:28, 00:18:36, 00:18:45, – płyta CD k. 88/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni N. M. (wcześniej U.) legitymuje się wykształceniem średnim, w dniu 27 kwietnia 2012 roku ukończyła naukę w Technikum nr 7 w K., z zawodu jest technikiem usług fryzjerskich. Dodatkowo posiada prawo jazdy kat. B, posługuje się językiem angielskim i obsługuje komputer.

/kwestionariusz osobowy – k. 35-35 odwrót akt ZUS, świadectwo ukończenia technikum – k. 34-34 odwrót akt ZUS, świadectwo dojrzałości – k. 32 – 32 odwrót akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni: 00:02:35 - płyta CD k. 74 w zw. z 00:04:24 – płyta CD k. 88/

N. M. wykonywała wcześniej prace w ramach umów zlecenia w okresach 20 czerwca – 23 sierpnia 2011 roku oraz 10 sierpnia – 30 września 2012 roku polegającą na doczyszczaniu warzyw za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości od 912,00 zł do 2.170,00 zł brutto, w okresie 30 lipca -1 sierpnia 2012 roku polegającą na wykonywaniu prac pomocniczych na dziale produkcyjnym polegających na konfekcjonowaniu, pakowaniu, montowaniu za wynagrodzeniem 225,00 zł, w okresie 21 lipca – 23 września 2013 roku polegającą na sortowaniu warzyw za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości od 1.510,00 zł do 2.171,00 zł brutto.

/umowa zlecenia z dn. 20.06.2011 r. – k. 47, umowa zlecenia z dn. 1.07.2013 r. – k. 45, umowa zlecenia z dn. 30.07.2012 r. – k. 41-42, umowa zlecenia z dn. 10.08.2012 r. – k. 39, umowa zlecenia z dn. 31.08.2012 r. – k. 37, rachunki do umów zlecenia – k. 38, k. 40, umowa zlecenia z dn. 1.08.2013 r. – k. 43, rachunki do umów zlecenia – k. 44, k. 46, k. 48, umowa zlecenia z dn. 12.07.2013 r. – k. 35-36, umowa zlecenia z dn. 1.08.2013 r. – k. 32-33, umowa zlecenia z dn. 1.09.2013 r. – k. 29-30, rachunki do umów zlecenia – k. 31, k. 34, zeznania wnioskodawczyni: 00:02:35 - płyta CD k. 74 w zw. z 00:04:24 – płyta CD k. 88/

Płatnik składek P. M. zarejestrował własną działalność gospodarczą pod firmą (...) od dnia 4 lipca 2012 roku, z siedzibą w Ł., ul. (...), dodatkowym miejscem wykonywania działalności jest Ł., ul. (...). Przeważającym przedmiotem działalności jest konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych. W ramach działalności zainteresowany prowadził warsztat samochodowy. Faktycznie warsztat zaczął funkcjonować od 2013 roku, a klientów zaczął przyjmować od 2014 roku. Warsztat był czynny w godzinach od 8:30 do 18:00.

/wpis do (...) k. 80, zestawienie przychodów i wydatków za lata 2013-2014 - k. 76-77, zeznania zainteresowanego P. M.: 00:12:13 – płyta CD k. 74 w zw. z 00:10:10 – płyta CD k. 88/

W dniu 17 lutego 2014 roku N. M. zgłosiła się do lekarza z podejrzeniem ciąży, ostatecznie ciążę potwierdzono u wnioskodawczyni w dniu 1 marca 2014 roku - w 5 tygodniu. Przewidywany termin porodu został określony na dzień 10-13 października 2014 roku.

/bezsporne, a nadto karta przebiegu ciąży – koperta k. 25-28, dokumentacja medyczna – k. 56-60, dokumentacja medyczna – k. 63-65, dokumentacja medyczna – koperta k. 63-65/

N. M. poszukiwała możliwości zatrudnienia, gdyż nie miała innego źródła utrzymania.

/zeznania wnioskodawczyni: 00:04:24 – płyta CD k. 88,

Zainteresowany płatnik składek poszukiwał pracownika biurowego, gdyż sam dokonywał napraw samochodów i potrzebował osoby, która zajęłaby się prowadzeniem biura warsztatu. Ogłoszenie zamieścił na bramie warsztatu. Skarżąca zauważyła ogłoszenie przypadkowo, przechodząc obok warsztatu. P. M. zdecydował się zatrudnić N. M., gdyż uznał, że jest kompetentna.

/zeznania wnioskodawczyni: 00:04:24 – płyta CD k. 88, zeznania zainteresowanego P. M.: 00:10:10 – płyta CD k. 88/

Wnioskodawczyni nie poinformowała pracodawcy, iż spodziewa się dziecka.

/zeznania wnioskodawczyni: 00:02:35 - płyta CD k. 74 w zw. z 00:04:24 – płyta CD k. 88, zeznania zainteresowanego P. M.: 00:12:13 – płyta CD k. 74 w zw. z 00:10:10 – płyta CD k. 88/

W dniu 1 kwietnia 2014 roku P. M. zawarł z N. M. umowę o pracę na czas nieokreślony od dnia 1 kwietnia 2014 roku na stanowisku specjalisty pracownika biurowego, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w wysokości 2.200,00 zł brutto miesięcznie. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano Ł., ul. (...). Ponadto w umowie wskazano, iż do obowiązków pracownika będzie należało przyjmowanie zleceń, prace biurowe i pozyskiwanie klientów.

/umowa o pracę – k. 44 akt ZUS/

Według zaświadczenia lekarskiego z dnia 27 marca 2014 roku wnioskodawczyni była zdolna do wykonywania pracy na stanowisku specjalisty do spraw sprzedaży wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych.

/zaświadczenie lekarskie z dn. 27.03.2014 r. - k. 51 akt ZUS/

W dniu 1 kwietnia 2014 roku N. M. odbyła szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przeprowadzone przez specjalistę ds. BHP B. M..

/karta szkolenia wstępnego BHP – k. 41 akt ZUS/

Sporządzono pisemny zakres obowiązków wnioskodawczyni, w którym wymieniono: sumienne wykonywanie poleceń pracodawcy obsługa urządzeń biurowych (komputer, drukarka, skaner, kserokopiarka) obsługa programów komputerowych koniecznych do wykonywania obowiązków, takich jak edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne i bazy danych obieranie telefonów i przeprowadzanie rozmów telefonicznych, obsługa poczty elektronicznej i tradycyjnej, sprzedaż produktów i usług świadczonych przez firmę dla klientów indywidualnych i firm, dokonywanie zakupu i sprzedaży internetowych, obsługa klienta, przyjmowanie reklamacji, reprezentowanie firmy na zewnątrz, prowadzenie dokumentacji sprzedażowej – wystawianie faktur, przygotowanie dokumentacji księgowej do biura rachunkowego. W pisemnym zakresie obowiązków wskazano również, że pracownik biurowy odpowiada za kontakt z klientami, w związku z tym powinien odpowiednio reprezentować firmę i budować jej dobry wizerunek. Ponadto zamieszczono informację, iż pracownik biurowy jest również zobowiązany, tak jak każdy inny pracownik, do przestrzegania regulaminu obowiązującego w miejscu pracy, jak najlepszego wykonywania swoich obowiązków, ciągłego podnoszenia kwalifikacji, znajomości wszystkich przepisów i instrukcji także BHP oraz przeciwpożarowych i przestrzegania ich w czasie pracy.

/pisemny zakres obowiązków – k. 43 akt ZUS/

W dniu 1 kwietnia 2014 roku P. M. zatrudnił również pracownika na stanowisku elektryka samochodowego w wymiarze ¼ etatu – S. K., z wynagrodzeniem miesięcznym odpowiadającym wynagrodzeniu minimalnemu. Pracownik ten przychodził do pracy w miarę potrzeb na 2-3 godziny dziennie.

/listy płac za okres kwiecień – lipiec 2014 roku – k. 36-39 akt ZUS, zeznania świadka M. F.: 00:45:03 – płyta CD k. 74, zeznania wnioskodawczynie: 00:02:35 - płyta CD k. 74 w zw. z 00:04:24 – płyta CD k. 88, zeznania zainteresowanego P. M.: 00:12:13 – płyta CD k. 74 w zw. z 00:10:10 – płyta CD k. 88/

Płatnik składek w dniu 4 kwietnia 2014 roku dokonał zgłoszenia N. M. oraz S. K. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego od dnia 1 kwietnia 2014 roku za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

/zgłoszenie (...), informacja o wysyłce dokumentów zgłoszeniowych – koperta k. 70, zeznania świadka M. F.: 00:45:03 – płyta CD k. 74/

Z dniem 7 kwietnia 2014 roku P. M. upoważnił N. M. do podpisywania w jego imieniu wszelkich dokumentów związanych z działalnością firmy do odwołania.

/upoważnienie – k. 29 akt ZUS/

Wnioskodawczynie świadczyła pracę codziennie tj. we wszystkie dni robocze tygodnia, w godzinach od 8:30 do 16:30. Wnioskodawczynie nie podpisywała list obecności. Skarżąca miała własne stanowisko pracy w biurze mieszczącym się w Ł. na ul. (...), wyposażone było w biurko, telefon oraz komputer.

/roczna karta ewidencji czasu pracy – 2014 – k. 40 akt ZUS, zeznania świadka D. G.: 00:29:25 – płyta CD k. 74 - płyta CD k. 74, zeznania świadka J. S.: 00:35:26 – płyta CD k. 74 - płyta CD k. 74, zeznania świadka M. M.: 00:58:20 – płyta CD k. 74, zeznania wnioskodawczynie: 00:02:35 - płyta CD k. 74 w zw. z 00:04:24 – płyta CD k. 88, zeznania zainteresowanego P. M.: 00:12:13 – płyta CD k. 74 w zw. z 00:10:10 – płyta CD k. 88/

W ramach zatrudnienia u płatnika składek wnioskodawczynie zajmowała się prowadzeniem biura warsztatu samochodowego. N. M. obsługiwała klientów warsztatu, przyjmowała zlecenia napraw, odbierała należności za naprawę, wystawiała faktury VAT za wykonane usługi, częstowała klientów napojami, zamawiała części samochodowe, co zlecał jej zainteresowany, odbierała przesyłki kurierskie, kopiowała i skanowała dokumenty, odbierała telefony, zawoziła dokumenty do biura księgowego, wyjaśniała sprawy z księgową.

/faktury VAT – k.30, k. 31, zeznania świadka D. G.: 00:29:25 – płyta CD k. 74 - płyta CD k. 74, zeznania świadka J. S.: 00:35:26 – płyta CD k. 74 - płyta CD k. 74, zeznania świadka A. M.: 00:39:03 – płyta CD k. 74, zeznania świadka M. F.: 00:45:03 – płyta CD k. 74, zeznania świadka M. M.: 00:58:20 – płyta CD k. 74 - płyta CD k. 74, zeznania wnioskodawczynie: 00:02:35 - płyta CD k. 74 w zw. z 00:04:24 – płyta CD k. 88, zeznania zainteresowanego P. M.: 00:12:13 – płyta CD k. 74 w zw. z 00:10:10 – płyta CD k. 88/

Z dniem 5 czerwca 2014 roku wnioskodawczynie stała się niezdolna do pracy. Do dnia porodu N. M. przebywała na zwolnieniu lekarskim.

/okoliczność bezsporna, nadto roczna karta ewidencji czasu pracy – 2014 – k. 40 akt ZUS/

Płatnik składek podjął próbę zatrudnienia pracownika na zastępstwo w trakcie nieobecności wnioskodawczynie, do czego ostatecznie nie doszło.

/zeznania zainteresowanego P. M.: 00:10:10 – płyta CD k. 88/

Płatnik składek dokonał zmian danych osoby ubezpieczonej - N. M. w dniu 12 sierpnia 2014 roku w związku z zmianą adresu zameldowania za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

/zgłoszenie zmiany danych osoby ubezpieczonej (...) koperta k. 70, zeznania świadka M. F.: 00:45:03 – płyta CD k. 74/

W dniu 14 października 2014 roku wnioskodawczynie urodziła dziecko – syna F..

/okoliczność bezsporna, a nadto – odpis skrócony aktu urodzenia – 24/

Płatnik składek wypłacił skarżącej wynagrodzenie w gotówce, za kwiecień 2014 roku w wysokości 1.599,53 zł netto, za maj 2014 roku w wysokości 1.599,53 zł netto, za czerwiec 2014 roku w wysokości 1.599,61 zł (w tym za okres niezdolności do pracy) oraz za lipiec 2014 roku w wysokości 429,53 zł netto wynagrodzenia chorobowego. Wnioskodawczyni pokwitowała odbiór wynagrodzenia własnoręcznym podpisem. Wynagrodzenie drugiego pracownika płatnika składek – S. K. było wypłacane w gotówce, jego odbiór kwitował własnoręcznym podpisem.

/listy płac za okres kwiecień – lipiec 2014 roku – k. 36-39 akt ZUS, zaświadczenie płatnika składek – k. 2-3/

Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej płatnik składek osiągnął w 2014 roku przychód w wysokości 185.526,75 zł, koszty wyniosły 37.028,69 zł.

/zestawienie przychodów i wydatków za 2014 rok - k. 77/

P. M. zawiesił działalność gospodarczą od dnia 1 marca 2015 roku i nie prowadzi obecnie warsztatu. Podjął pracę w przedsiębiorstwie zajmującym się sprzedażą sprzętu laboratoryjnego.

/wpis do (...) k. 80, zeznania zainteresowanego P. M.: 00:10:10 – płyta CD k. 88/

Zaskarżoną decyzją z dnia z dnia 10 września 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że N. M. nie podlega od dnia 1 kwietnia 2014 roku ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, jako pracownik u płatnika składek (...) P. M., albowiem wyniki przeprowadzonej kontroli, zdaniem organu rentowego dowodzą, iż umowa o pracę i zgłoszenie do ubezpieczeń były czynnościami pozornymi dokonаныmi jedynie celem uzyskania tytułu do ubezpieczeń i skorzystania ze świadczeń w związku z chorobą i macierzyństwem.

/ decyzja - k. 55-57 akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach dokumentów, zeznań świadków D. G. będącego pracownikiem hurtowni, z którą współpracuje zainteresowany, J. S. i A. M. będących klientami płatnika składek, M. F. będącej księgową rozliczającą działalność zainteresowanego oraz M. M. – teścia odwołującej, a także na podstawie zeznań wnioskodawczyni i zainteresowanego. Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie, czy zawarta w dniu 1 kwietnia 2014 roku przez P. M. z N. M. umowa o pracę nosi cechy pozorności i czy została podpisana jedynie dla uzyskania pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia w związku z niezdolnością do pracy, przypadającą w okresie ciąży. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków oraz wnioskodawczyni i zainteresowanego, w których wskazano na realność zawartej umowy o pracę oraz faktyczne świadczenie pracy przez N. M. w ramach powyższej umowy.

W ocenie Sądu zeznania świadków w niniejszej sprawie są jasne, logiczne i wzajemnie niesprzeczne. Wersję zdarzeń przedstawioną przez skarżącą i zainteresowanego płatnika składek potwierdzają świadkowie zeznający w tej sprawie, którzy w dużej części są osobami obcymi dla stron postępowania, a zatem nie zainteresowanymi sposobem rozpoznania sporu oraz posiadającymi wiedzę co do spornych okoliczności. Z zeznań świadków jasno wynika, że wnioskodawczyni w spornym okresie wykonywała obowiązki pracownicze obsługując klientów warsztatu, przyjmowała od nich zlecenia napraw, odbierała należności za naprawę, wystawiała faktury VAT za wykonane usługi, częstowała klientów napojami. Ponadto N. M. zamawiała części samochodowe, co zlecał jej zainteresowany, odbierała przesyłki kurierskie, kopiowała i skanowała dokumenty, odbierała telefony, zawoziła dokumenty do biura księgowego i wyjaśniała sprawy z księgową. Zeznania świadków oraz wnioskodawczyni

i zainteresowanego w tym zakresie wzajemnie się uzupełniają i są wiarygodne. Ponadto czynności wykonywane przez odwołującą znajdują odzwierciedlenie w pisemnym zakresie jej obowiązków.

Ponadto w toku postępowania płatnik składek przedstawił dokumenty sporządzone przez wnioskodawczynię tj. wystawiane przez nią faktury VAT, do czego posiadała stosowne upoważnienie.

Podkreślenia wymaga także fakt, iż wnioskodawczyni dysponowała narzędziami niezbędnymi do świadczenia pracy. Dysponowała pomieszczeniem, w którym miała własne biurko, komputer do dyspozycji, dokumentację, dostęp do pieczętek oraz telefonu.

Bezspornym w sprawie było, iż stanowisko, na jakim została zatrudniona N. M. było stanowiskiem nowoutworzonym, jednakże płatnik składek w sposób wiarygodny wykazał motywy podjęcia decyzji o zatrudnieniu pracownika. Zainteresowany pomimo,

iż zarejestrował działalność dużo wcześniej, zaczął przyjmować klientów dopiero od 2014 roku i potrzebował osoby, która zajmie się obsługą biura, gdyż sam był zajęty wykonywaniem napraw samochodów. W związku z powyższym w ocenie Sądu decyzja o zatrudnieniu pracownika do pomocy była racjonalna i zrozumiała, zwłaszcza, że sytuacja finansowa płatnika składek pozwalała mu na zatrudnienie pracowników z wynagrodzeniem wynikającym z kwestionowanej umowy. Nadto zainteresowany w tym samym czasie utworzył jeszcze jedno stanowisko pracy dla elektryka samochodowego, co dodatkowo przemawia za przyjęciem, że odwołujący rozwijał prowadzoną działalność i budował zespół pracowników.

Skarżąca natomiast była zainteresowana podjęciem zatrudnienia, gdyż nie posiadała stałego źródła dochodu. Ubezpieczona w momencie podjęcia zatrudnienia wiedziała, że spodziewa się dziecka, jednakże jej ciąża przebiegała prawidłowo i legitymowała się ona zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do podjęcia pracy. Podkreślić także należy, że odwołująca była w początkowej fazie ciąży, praca przy obsłudze biura i dokumentacji nie należy zaś do prac ciężkich, a podejmowanie zatrudnienia w okresie ciąży nie jest prawnie zabronione.

Wskazać również należy, że ubezpieczona N. M. biorąc pod uwagę jej młody wiek, była osobą aktywną zawodowo, od trzech lat w trakcie wakacji wykonywała czynności na rzecz innych pracodawców w ramach umów zlecenia. Ponadto zdaniem Sądu odwołująca posiadała niezbędne kwalifikacje do pracy przy obsłudze biura warsztatu samochodowego.

W ocenie Sądu analiza zestawienia przychodów i kosztów uzyskiwanych przez płatnika składek w okresie od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku pozwala na stwierdzenie, że płatnika składek stać było na zatrudnienie pracownika

z uposażeniem miesięcznym w wysokości 2.200,00 zł brutto, co stanowi kwotę nie wiele wyższą od obowiązującej płacy minimalnej.

Nadto zeznania świadków i zeznania odwołujących świadczą o tym, że pracodawca kierował pracą wnioskodawczyni, w szczególności wskazywał na konkretne bieżące zadania do realizacji, których wykonanie następnie kontrolował. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ponadto z zeznań wyżej wymienionych osób, a także dokumentacji osobowej wynika, że wnioskodawczyni pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy i w stałych godzinach.

Ostatecznie wskazać należy, że pracodawca zawiesił prowadzenie działalności gospodarczej i nie prowadzi już warsztatu, w którym zatrudniona była wnioskodawczyni,

w związku z czym, nie miała ona możliwości powrotu do pracy po wyczerpaniu okresu urlopu macierzyńskiego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie N. M. w świetle zgromadzonego materiału dowodowego zasługuje na uwzględnienie i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 121) pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie zaś do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 159) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 wskazanej wyżej ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Z kolei zgodnie z treścią art. 29 ust. 1 pkt 1 analizowanej ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko.

Natomiast, jak stanowi art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej, ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego P. M. zawarł z N. M. w dniu 1 kwietnia 2014 roku umowę o pracę, która stanowiła podstawę do zastosowania w/w regulacji i przyjęcia, że N. M. podlega ubezpieczeniom. Ważność tej umowy została przez organ rentowy niesłusznie zakwestionowana. Niewątpliwie bowiem sporna umowa o pracę nie została zawarta dla pozorów, jest ważna i nie ma do niej zastosowania przepis art. 83 k.c.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Zgodnie z treścią art. 22 § 1 kp przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę,

a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r.

o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

Nawiązanie stosunku pracy powoduje konsekwencje prawne nie tylko w sferze prawa pracy, ale i w innych dziedzinach prawa. Jednym z takich skutków jest prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek ziszczenia się określonych w ustawie warunków. Skutek ten po ich spełnieniu powstaje z mocy prawa. Nie można zatem wiązać zawarcia umowy o pracę, choćby zmierzała wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych, z zamiarem obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; zdanie odrębne do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r. II UK 278/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 116). Cel w postaci objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskania z niego świadczeń nie jest bowiem sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, a przeciwnie - co zostało już wcześniej podniesione - jest konsekwencją uzyskania statusu pracownika.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi

a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających

z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego

i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane, jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy podziela również pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 stycznia 2005 r. II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym to Sąd Najwyższy stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Nadto nadmienić należy, że w niniejszej sprawie to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli, a więc, że nie miały zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych, gdyż pracownik nie podjął wykonywania pracy, a pracodawca świadczenia tego nie przyjmował. Z tych bowiem faktów organ rentowy wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/2006, LEX nr 328015).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), że o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie

o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami

i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W świetle poczynionych w rozpoznawanej sprawie ustaleń faktycznych nie można mówić o pozorności oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę. Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że N. M. pracę podjęła i ją świadczyła, a pracodawca – świadczenie to przyjmował, płacąc umówione wynagrodzenie. N. M. wykonywała w spornym okresie pracę u płatnika składek. Zajmowała się prowadzeniem biura warsztatu samochodowego zainteresowanego. Wnioskodawczyni obsługiwała klientów warsztatu, przyjmowała zlecenia napraw, odbierała należności za naprawę, wystawiała faktury VAT za wykonane usługi, częstowała klientów napojami, zamawiała części samochodowe, co zlecał jej zainteresowany, odbierała przesyłki kurierskie, kopiowała i skanowała dokumenty, odbierała telefony, zawoziła dokumenty do biura księgowego, wyjaśniała sprawy z księgową.

W ocenie Sądu należycie zostały wyjaśnione i uprawdopodobnione motywy związane z zatrudnieniem wnioskodawczyni. Nieuzasadniony jest zatem zarzut organu rentowego, że płatnik składek nie miał potrzeby gospodarczej zatrudnienia pracownika na stanowisku, jakie powierzono ubezpieczonej. P. M. zatrudnił wnioskodawczynię, ponieważ dopiero budował zespół prowadzonego przez siebie warsztatu i potrzebował osoby do obsługi klientów i biura, gdyż sam zajmował się naprawami samochodów.

N. M. była aktywna zawodowo, jak na osobę uczącą się i miała podstawy do szukania zatrudnienia w sytuacji, gdy posiadała stałego źródła dochodu i spodziewała się dziecka. Wnioskodawczyni nie posiadała znaczącego doświadczenia zawodowego, jednak biorąc pod uwagę jej młody wiek, oraz to, że niedawno ukończyła szkołę średnią nie można jej z tego powodu czynić zarzutu. Zdaniem Sądu miała potrzebne kwalifikacje do zajęcia się obsługą biura i klientów małego warsztatu samochodowego.

Jednocześnie ustalone okoliczności faktyczne sprawy uprawniają Sąd do oceny wynagrodzenia określonego w zawartej umowie o pracę. Zgodnie z art. 78 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Otrzymywana przez skarżącą kwota wynagrodzenia 2.200,00 zł brutto, biorąc pod uwagę zakres wykonywanych czynności, a także posiadane przez nią doświadczenie, nie może być uznana za wygórowaną, płatnika składek było stać na zatrudnienie pracownika

z takim wynagrodzeniem. Kwota ta nie obiegała też znacząco od wynagrodzenia drugiego

z pracowników zainteresowanego, przy czym podkreślić należy, że wykonywał on pracę

w niewielkim wymiarze czasu pracy. Ponadto kwota ta jest porównywalna

z wynagrodzeniem, jakie wnioskodawczyni uzyskiwała za pełen miesiąc wykonywania umowy zlecenia w roku wcześniejszym.

W toku postępowania ustalono, że wnioskodawczyni w momencie zawarcia umowy

o pracę, wiedziała, że jest w ciąży. Jednakże przebiegała ona prawidłowo, a nadto wnioskodawczyni otrzymała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy.

Sąd Okręgowy pragnie z całą mocą podkreślić, że z samego faktu zawarcia umowy

o pracę przez kobietę w ciąży ani z tego, że w stosunkowo niedługim czasie od zawarcia takiej umowy pracownik zaczyna korzystać ze zwolnień lekarskich nie można wywodzić pozorności takiej umowy. Pozorność powinna być

wykazana przez organ rentowy stosownymi dowodami i nie może opierać się jedynie na przypuszczeniach. Ponadto wskazać należy, że nie jest objęte zakazem prawnym zawieranie umów o pracę w celu osiągnięcia skutku w postaci objęcia pracownika ubezpieczeniem społecznym, ani też skutek w postaci objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym nie jest zakazany przez prawo, ale właśnie odwrotnie – następczym skutkiem rzeczywistego podjęcia pracy w ramach stosunku pracy jest nakaz obowiązkowego ubezpieczenia pracownika co wprost wynika z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust.1 pkt 1, art. 12 ust.1, art. 13 pkt 1 ustawy systemowej).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 lutego 2006 roku, w sprawie III UK 156/05, Lex 272549, stwierdził, że samo zawarcie umowy o pracę w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem. W teorii prawa cywilnego uznaje się, że czynnością prawną podjętą w celu obejścia ustawy jest czynność, wprowadzicie nie objęta zakazem prawnym, ale przedsięwzięta w celu osiągnięcia skutku zakazanego przez prawo.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 listopada 2004 roku (sygn. akt I PK 42/04, OSNP 2005, nr 14, poz. 209) stwierdził, że „czynności mające na celu obejście ustawy (in freudem legis) zawierają jedynie pozór zgodności z ustawą. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, która z punktu widzenia formalnego (pozornie) nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. Chodzi tu zatem o wywołanie skutku sprzecznego z prawem” (podobnie również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005, nr 15, poz. 235; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05).

Zawierając umowy o pracę strony kierują się różnymi motywami indywidualnymi, które należy odróżnić od causa czynności prawnej (typowego celu czynności prawnej). Między innymi, jak wskazał Sąd Najwyższy, zawarcie umowy o pracę, choćby zmierzało do uzyskania kredytu bankowego, nie jest obejściem ustawy (zob. powołany wyżej wyrok z 25 listopada 2004 roku, I PK 42/04, wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05). Podobnie takiego zarzutu nie można postawić umowie o pracę nienaruszającej art. 22 k.p., nawet gdy jej cel dyktowany był wyłącznie chęcią uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (zob. powołany wyżej wyrok z 25 listopada 2004 roku, I PK 42/04, wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05). W szczególności trudno uznać, że dążenie kobiety ciężarnej do uzyskania takiej ochrony jest sprzeczne z prawem. Przeciwnie jest to zachowanie rozsądne i uzasadnione zarówno z osobistego, jak i społecznego punktu widzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05).

Podkreślić należy ponownie, że najistotniejsze na gruncie niniejszej sprawy jest to, że skarżąca faktycznie wykonywała pracę na rzecz płatnika składek po podpisaniu umowy o pracę, a pracodawca przyjmował od wnioskodawczynie świadczoną na jego rzecz przez odwołującą pracę i wypłacał jej za to umówione wynagrodzenie.

Wskazać także trzeba, że odwołująca wykazała, że praca była przez nią świadczona na warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p. tj. w warunkach podporządkowania pracodawcy, albowiem jak wykazano pracodawca kierował pracą wnioskodawczynie wskazywał, bowiem na konkretne bieżące zadania do realizacji, ustalał z ubezpieczoną godziny pracy, a ubezpieczona przygotowywała zestawienia i raporty, do których miał wgląd.

Wskazać także trzeba, że odwołujący wykazali, iż praca była przez odwołującą się N. M. świadczona na warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p. tj. w warunkach podporządkowania pracodawcy, albowiem jak wykazano pracodawca kierował pracą wnioskodawczynie wskazywał, bowiem na konkretne bieżące zadania do realizacji i kontrolował prawidłowość wykonania zleconych czynności.

Na mocy art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących m.in. zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i przebiegu ubezpieczeń, a zatem ma prawo do kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umów o pracę, jako że rodzą one skutki

w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

Jednak w takiej sytuacji to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił, iż zakwestionowana przez niego umowa o pracę miała charakter pozorny, czy była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie tylko potwierdził fakt wykonywania przez ubezpieczoną pracy na rzecz płatnika, ale wykluczył pozorny charakter zatrudnienia.

Uwzględniając poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w przytoczonych orzeczeniach, należy uznać, że w sytuacji gdy wolą stron zawierających umowę o pracę było nawiązanie stosunku pracy i doszło do faktycznego świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu jej stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (np. choroby, ciąży), nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że N. M. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik zainteresowanego P. M. od dnia 1 kwietnia 2014 roku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wypożyczając akta rentowe.

7.03.2016